

W drodze do duszpasterstwa międzykulturowego

Impulsy dla opieki duszpasterskiej
nad migrantami w Szwajcarii

SCHWEIZER BISCHOFSKONFERENZ
CONFÉRENCE DES ÉVÊQUES SUISSES
CONFERENZA DEI VESCOVI SVIZZERI
CONFERENZA DILS UESTGS SVIZZERS

rkz

Römisch-Katholische Zentralkonferenz der Schweiz
Conférence centrale catholique romaine de Suisse
Conférence centrale cattolica romana della Svizzera
Conférence centrale catolica romana da la Svizra

Spis treści

- 1 Sytuacja wyjściowa i wyzwania..... 4
- 2 Główne przesłanie dotyczące duszpasterstwa międzykulturowego... 6
- 3 Cele i zasady koncepcji ogólnej..... 7
- 4 Wdrożenie koncepcji ogólnej..... 8

W drodze do duszpasterstwa międzykulturowego

W dzisiejszym zróżnicowanym kulturowo świecie potrzebne są miejsca, które pozwolą ludziom o różnym pochodzeniu na duchowe i kulturowe zadomowienie się. W drodze do duszpasterstwa międzykulturowego, to znaczy ku większej jedności społecznej z równoczesnym wzajemnym poszanowaniem, Kościół katolicki w Szwajcarii dostrzega nowy punkt wyjścia do wspólnego stawienia czoła nadchodzącym wyzwaniom.

Wraz z opracowaniem ogólnej koncepcji duszpasterstwa dla migrantów w Szwajcarii o nazwie „W drodze do duszpasterstwa międzykulturowego” Konferencja Episkopatu Szwajcarii i Centralna Konferencja Rzymsko-Katolicka Szwajcarii stworzyły podwaliny pod nadanie temu wymagającemu procesowi pozytywnego kształtu.

Niniejsza broszura przybliży kluczowe aspekty koncepcji ogólnej i zawiera informacje oraz zalecenia dotyczące działań.

Sytuacja wyjściowa i wyzwania

Kościół katolicki w Szwajcarii dostrzega, że w przyszłości stanie przed wieloma wyzwaniami. Rosnąca liczba osób opuszczających Kościół, sekularyzacja części społeczeństwa i nacechowanie Szwajcarii migracją wymagają poszukiwania nowych dróg. Szwajcarski Kościół katolicki chce wyjść naprzeciw ludziom w ich życiu i tradycji wiary tam, gdzie się znajdują i gdzie żyją w swojej wierze. Mogą to być parafie lub misje (dalej mówimy o wspólnotach językowych i środkach duszpasterskich wspólnot językowych), w których ludzie mogą praktykować wiarę w swoim języku ojczystym.

Około 40% wszystkich katolików w Szwajcarii ma tak zwane pochodzenie migracyjne. Daje nam to możliwość wzajemnego ubogacania się poprzez odkrywanie nowych aspektów bycia chrześcijanami w ramach intensywnej współpracy między lokalnymi duszpasterstwami a wspólnotami językowymi.

Około 40 %
wszystkich
katolików ma
pochodzenie
migracyjne

Doświadczenie
różnorodności
kulturowej jako
źródła ubogacenia

Potrzeba dostosowania struktur w zróżnicowanej wspólnocie Kościoła

Odsetek członków Kościoła o pochodzeniu migracyjnym jest bardzo zróżnicowany w zależności od regionu. Różne jest też regionalne zapotrzebowanie duszpasterskie. Wielu wiernych mieszkających w Szwajcarii – zarówno o pochodzeniu migracyjnym, jak i nie – cechuje różnorodne pochodzenie lub przynależność. Tym samym trudno o precyzyjne rozgraniczenie między duszpasterstwem dla migrantów a duszpasterstwem lokalnym.

W parafiach i większych strukturach duszpasterskich ludzie o różnym pochodzeniu angażują się wspólnie na rzecz aktywnego życia kościelnego. Fakt, że w wielu miejscach wspólnoty językowe i lokalne parafie mają ze sobą niewiele wspólnego, nie jest z punktu widzenia duszpasterskiego zgodny z duchem czasu. Ten fakt może również prowadzić do problemów, na przykład w równoprawnym podziale zasobów kościelnych. Migranci w istotny sposób przyczyniają się do finansowania życia kościelnego w Szwajcarii. Mają prawo do tego, aby ich potrzeby duszpasterskie były traktowane poważnie i były brane pod uwagę pod względem finansowym. Członkowie Kościoła o pochodzeniu migracyjnym są pod tym względem równouprawnieni.

Przejście od dominującego dotychczas modelu współistnienia obok siebie do większej jedności społecznej wymaga dostosowania struktur, uwrażliwienia duszpasterstwa lokalnego i duszpasterstwa wspólnot językowych, doksztalcenia międzykulturowego pracowników kościelnych oraz wsparcia finansowego. Nie ma jednak recepty ogólnokrajowej dla całej Szwajcarii, są jedynie środki towarzyszące, które mają wspierać intensywniejsze, rozwijane lokalnie współistnienie ze sobą.

Członkowie
Kościoła
o pochodzeniu
migracyjnym
mają równe
prawa, nie są
oni żadnymi
„petentami”

Główne przesłania dotyczące duszpasterstwa międzykulturowego

Imigracja i coraz większa mobilność zmieniły nasz świat, Szwajcarię i tym samym również Kościół katolicki. Powstałe wspólnoty językowe są szansą na lepsze wykorzystanie i wyeksponowanie bogactwa kulturowego poprzez intensywniejsze kultywowanie wspólnoty ponad podziałami językowymi i kulturowymi. Z tego powodu Kościół katolicki w Szwajcarii zdecydował się obrąć drogę duszpasterstwa międzykulturowego. W tym celu opracowano koncepcję ogólną duszpasterstwa dla migrantów. Koncepcja ta obejmuje liczne rozważania, zasady, działania i zalecenia. Można je podsumować w pięciu głównych przesłaniach:

1. Kościół katolicki towarzyszy różnym ludziom w poszukiwaniu duchowego i kulturowego azylu.
2. Ważny wkład w tym zakresie wnoszą ośrodki duszpasterskie dla różnych wspólnot językowych.
3. Okoliczności związane z migracją i różnorodnością kulturową stawiają Kościół, a zwłaszcza duszpasterzy i instytucje kościelno-państwowe, przed złożonymi wyzwaniami, ponieważ muszą one sprostać różnym potrzebom przy ograniczonych środkach.
4. Wszyscy należą do jednej i zarazem różnorodnej wspólnoty Kościoła i mają prawo do tego, aby uwzględniano ich odmienną i różnorodną potrzebę.
5. Wytyczne dla duszpasterstwa międzykulturowego to większa jedność społeczna i świadome, pełne poszanowania współistnienia obok siebie.

Cele i zasady koncepcji ogólnej

Ogólna koncepcja opieki duszpasterskiej nad migrantami jest narzędziem pracy, które ma wspierać intensywniejszą współpracę pomiędzy lokalnymi parafiami i duszpasterstwem wspólnot językowych. Ponadto wskazane jest dostosowanie organizacyjne, dla którego inspiracją może być koncepcja ogólna duszpasterstwa dla migrantów. Należy promować wytężoną współpracę organizacyjną między poszczególnymi wspólnotami językowymi oraz ich współpracę ze strukturami miejscowego duszpasterstwa.

Określenie „MY” ma stać się rzeczywistością w Kościele katolickim

Większa jedność społeczna i pełne poszanowania współistnienia obok siebie

Celem koncepcji jest umożliwienie większej jedności społecznej i świadomego, pełnego poszanowania współistnienia obok siebie. Wynikają z tego następujące podstawowe założenia dla „Ogólnej koncepcji opieki duszpasterskiej nad migrantami”:

- Migracja trwale kształtuje społeczeństwo i nie jest zjawiskiem tymczasowym. W ten sposób nowego znaczenia nabiera postrzeganie jedności Kościoła jako „wspólnoty w różnorodności”.
- Zarówno w życiu lokalnych parafii, jak i w życiu wspólnot językowych należy w większym stopniu uwzględniać ponadjęzykowe i ponadkulturowe współistnienie obok siebie.
- Coraz częściej są wspierane międzykulturowe koncepcje duszpasterskie.
- Większa jedność społeczna i pełne poszanowania współistnienie obok siebie opiera się na równym traktowaniu siebie wzajemnie. Interesuje nas drugi człowiek oraz jego kulturowe i duchowe korzenie.
- Ponieważ granice między duszpasterstwem parafialnym a duszpasterstwem dla migrantów stają się coraz bardziej płynne, kluczowym zagadnieniem staje się wrażliwość na różnorodność językową i kulturową. Tym samym duszpasterstwo dla migrantów jest tematem, który dotyczy wszystkich osób współodpowiedzialnych w Kościele.

Wdrożenie koncepcji ogólnej

Wdrożenie celów ogólnej koncepcji duszpasterstwa dla migrantów o nazwie „W drodze do duszpasterstwa międzykulturowego” wymaga zaangażowania na różnych szczeblach. Powodzenie misji większej jedności społecznej i pełnego poszanowania współistnienia obok siebie zależy od podmiotów na każdym szczeblu. Szczegółowe zestawienie poszczególnych działań i zaleceń dla różnych szczebli można znaleźć w ogólnej koncepcji opieki duszpasterskiej nad migrantami w Szwajcarii (rozdział 4).

Szczebel ogólnokrajowy, diecezjalny i kościelno-państwowy

Celem ogólnej koncepcji duszpasterstwa dla migrantów jest większa jedność społeczna przy pełnym poszanowaniu współistnienia obok siebie. Poza tym chodzi o przesunięcie krajowych zadań duszpasterskich i administracyjnych z dotychczasowego poziomu wspólnot językowych na poziom diecezji i instytucji kościelno-państwowych. Odpowiedzialność duszpasterską za zadania na szczeblu krajowym ponosi w dalszym ciągu Konferencja Episkopatu Szwajcarii. Jej biuro *migratio* wspiera i doradza diecezjom oraz kantonalnym organizacjom kościelnym w kwestiach związanych z migracją i międzykulturowością. Biuro uwrażliwia na rozwój w zakresie duszpasterstwa dla migrantów poprzez pracę u podstaw, doszkacanie i impulsy dla duszpasterstwa poświęconego migracji i jest odpowiedzialne za ośrodki duszpasterskie, które wykonują zlecenia na szczeblu ogólnokrajowym.

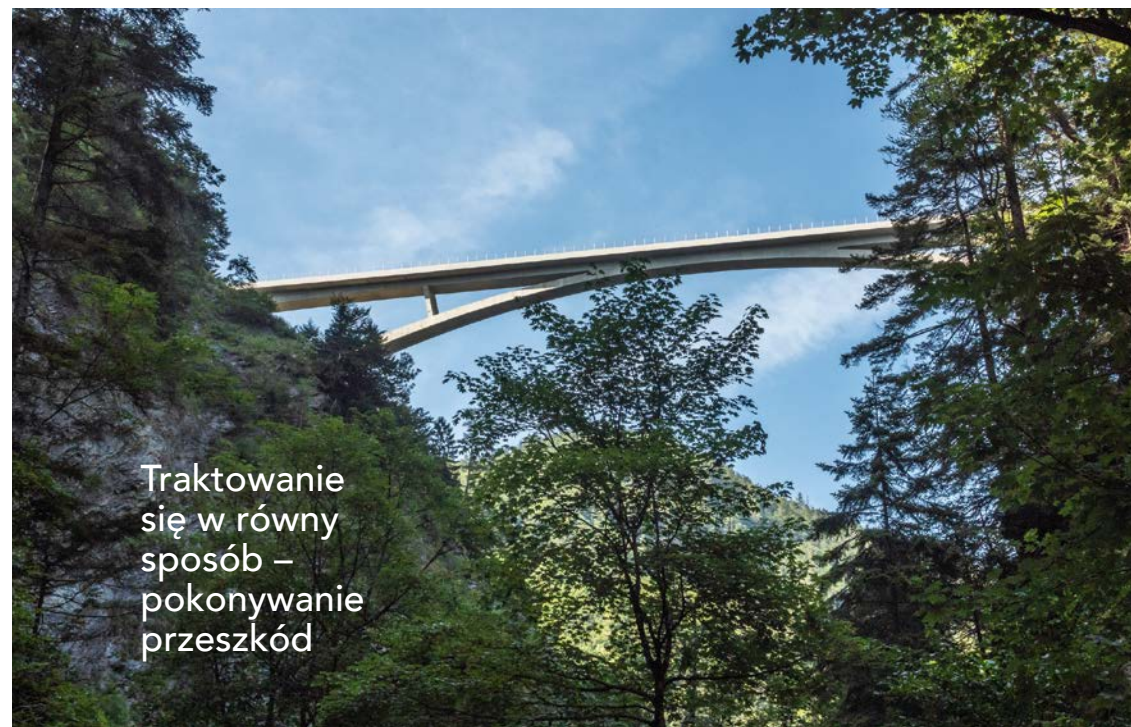
Na szczeblu diecezjalnym o kwestiach związanych z opieką duszpasterską nad migrantami decyduje kierownictwo diecezji. Wypełniając zadania duszpasterstwa dla migrantów, diecezje kierują się następującymi zasadami:

- Każdy biskup ponosi odpowiedzialność za wszystkich katolików. Duszpasterstwo dla tak zwanych migrantów jest częścią duszpasterstwa ogólnego.
- Każdy biskup wyznacza osobę odpowiedzialną za kwestie duszpasterstwa dla migrantów.
- Duszpasterze wspólnot językowych są włączeni w duszpasterskie/osobowe kierowanie diecezją. Plany w zakresie duszpasterstwa i kadr preferują koncepcje i angażowanie duszpasterzy, co ma wspierać ponadjęzykowe i ponadkulturowe współistnienie.

Najważniejszą płaszczyzną umożliwiającą finansowanie duszpasterstwa dla migrantów jest poziom instytucji kościelno-państwowych. W odniesieniu do duszpasterstwa dla migrantów kierują się one następującymi zasadami:

- Parafie i instytucje kościelno-państwowe obejmują wszystkich katolików na swoim terytorium.
- Wspiera się zaangażowanie członków wspólnot językowych w radach parafialnych / gremiach kościelnych na szczeblu kantonalnym.
- Instytucje kościelno-państwowe troszczą się o adekwatne wyposażenie ośrodków duszpasterskich odpowiedzialnych za wspólnoty językowe oraz o sprawiedliwy rozdział środków wśród różnych wspólnot językowych. Ich urzędy zwracają uwagę, aby wszyscy – niezależnie od pochodzenia – uczestniczyli w finansowaniu życia kościelnego.

Rozwijani
wzajemnego
zrozumienia dla
odmienności
drugiej osoby

Traktowanie
się w równy
sposób –
pokonywanie
przeszkód

Szczebel lokalny

Lokalne parafie i wspólnoty językowe stają przed pytaniem, co to znaczy tworzyć wspólnie jeden Kościół. W takiej sytuacji rodzą się pytania o współpracę pomiędzy duszpasterzami a wspólnym życiem kościelnym. Wymaga to, aby w danym miejscu wzrastało wzajemne zrozumienie dla odmienności drugiego człowieka, abyśmy „mogli pozostać dla siebie innymi ludźmi”. W tym celu kluczowe znaczenie ma traktowanie się na równi.

Należy zbudować świadomość, że my wszyscy – na poziomie lokalnej parafii lub wspólnoty językowej – chcemy wspólnie przeżywać obrzędy wiary. Takie sytuacje współistnienia ze sobą zdarzają się już w różnych miejscach. To na nich właśnie należy budować dalej, na przykład podczas celebrowania wspólnych nabożeństw. Współistnienie ze sobą może się konkretyzować w różnych działaniach, takich jak celebrowanie liturgiczne czy diakonia. Sakramenty chrztu, pojednania, eucharystii i bierzmowania są zdarzeniami, w trakcie których ludzie doświadczają przynależności do zróżnicowanej wspólnoty kościelnej. Należy wziąć pod uwagę różnorodność językową i kulturalną, angażując w dostateczny sposób duszpasterzy poszczególnych wspólnot językowych.

Wskazówki dla duszpasterstwa międzykulturowego

Następujące zasady powinny umożliwić zrozumienie i spełnienie potrzeby większej jedności społecznej i pełnego poszanowania współistnienia:

- Różnorodność generalnie stawia wyższe wymagania w stosunku do wspólnoty i kompetencji duszpasterzy. Należy to uwzględnić podczas decyzji kadrowych, organizacyjnych i finansowych.
- Wszędzie tam, gdzie duszpasterstwo ma wymiar międzykulturowy, jedna osoba z zespołu duszpasterskiego powinna podjąć się funkcji budowniczego mostów.
- Lokalne parafie i wspólnoty językowe muszą mieć dostęp do infrastruktury kościelnej na takich samych warunkach.

- Osobom pracującym w duszpasterstwie należy zapewnić możliwość kształcenia i doskonalenia w zakresie duszpasterstwa dla migrantów.
- Poprzez przygotowanie oferty szkoleń należy zapoznać nowo zatrudnionych w Szwajcarii duszpasterzy z tutejszym sposobem życia i kulturą.
- Tam, gdzie istnieją ku temu przesłanki, należy aktywnie wspierać równoczesną pracę w duszpasterstwie dla wspólnot językowych i dla parafii.

Zalecenia dotyczące wdrożenia koncepcji

Następujące zalecenia powinny służyć udanemu przesunięciu duszpasterstwa dla migrantów ze szczebla krajowego na poziom kantonalny/diecezjalny oraz większej jedności społecznej i świadomemu, pełnemu poszanowaniu współistnieniu obok siebie na szczeblu parafii:

- Wyznaczenie zespołu lub osoby odpowiedzialnej za duszpasterstwo międzykulturowe oraz wzmocnienie kompetencji międzykulturowych.
- Wspieranie międzykulturowych kompetencji duszpasterskich poprzez szkolenia i doskonalenie.
- Wspieranie udziału i zaangażowania członków wspólnot językowych w organach i instytucjach kościelnych.

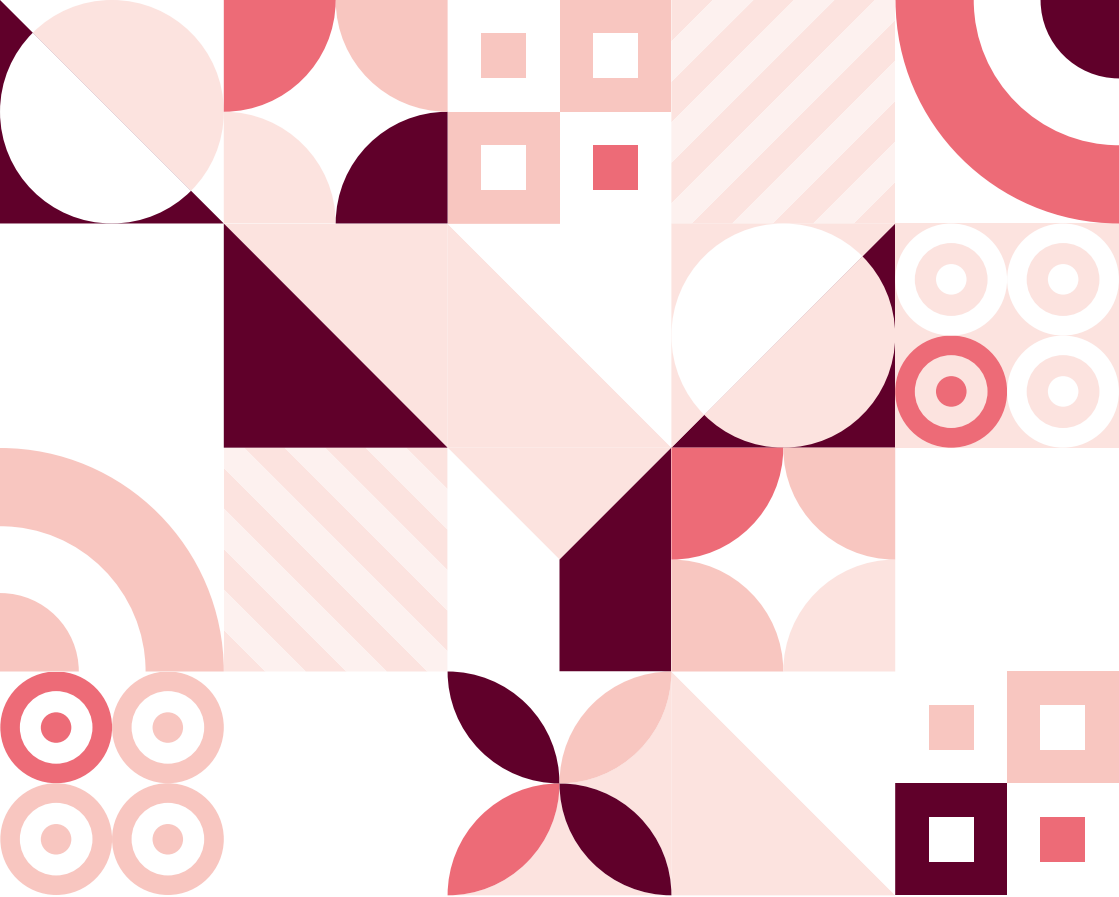
Koncepcję można pobrać online lub zamówić bezpłatnie w wersji papierowej

Ogólna koncepcja opieki duszpasterskiej nad migrantami w Szwajcarii o nazwie „W drodze do duszpasterstwa międzykulturowego” jest dostępna pod adresem www.migrato.ch w języku niemieckim, francuskim i włoskim. Pod podanym adresem są również dostępne inne materiały informacyjne w innych językach.

Można je zamówić bezpłatnie za pośrednictwem biura:

migratio Konferencji Episkopatu Szwajcarii ds. opieki duszpasterskiej nad migrantami i ludźmi w drodze.
Alpengasse 6, 1700 Freiburg im Üechtland, info@migratio.ch

www.migratio.ch
www.bischoefe.ch
www.rkz.ch

SCHWEIZER BISCHOFSKONFERENZ
CONFÉRENCE DES ÉVÊQUES SUISSES
CONFERENZA DEI VESCOVI SVIZZERI
CONFERENZA DILS UESTGS SVIZZERS

rkz

Römisch-Katholische Zentralkonferenz der Schweiz
Conférence centrale catholique romaine de Suisse
Conferenza centrale cattolica romana della Svizzera
Conferenza centrala catolica romana da la Svizra